

PLAN

Långsiktiga investeringsbehov 10 år

Regionstyrelsen-RSF

Fastställt av regionstyrelsen
Framtagen av regionstyrelseförvaltningen
Datum 2025-01-29
Gäller 2026-2035
Ärendenr RS 2024/2451
Version [1.0]

Långsiktiga investeringsbehov 10 år

Innehåll

1. Inledning	3
2. Nuvarande investeringsbudget och plan	3
3. Investeringsbehov under kommande 10-årsperiod	4
Allmänt.....	4
IT-infrastruktur	4
Lokalinvesteringar i kök	4
Investeringar - räddningstjänst.....	5
Investeringar - kultur och fritid.....	5
Driftkonsekvenser.....	8

1. Inledning

Som en del i Region Gotlands investeringsprocess ska varje nämnd i februari lämna sina investeringsbehov, i form av en investeringsplan för de efterföljande tio åren, till central behandling. Tanken är att få ett diskussionsunderlag att använda vid dialogmötena och samtidigt få en samlad bild av investeringsbehoven inför budgetberedningen.

Planen ska utgå från den demografiska utvecklingen, övriga förändringar i omvärlden och gällande investeringsbudget. Endast större behov av investeringar ska redovisas. En bedömning av driftkonsekvenserna framåt ska också redovisas. Redovisningen behöver inte vara beloppssatt i detalj då detta ofta inte är möjligt i denna tidiga fas. Ytterligare bearbetning kommer att göras och detaljer för nästkommande femårsperiod redovisas i regionstyrelseförvaltningens mål- och budgetdokument som tas fram till budgetberedningen våren 2025.

2. Nuvarande investeringsbudget och plan

Regionstyrelsens nuvarande investeringsbudget och plan innehåller i huvudsak olika potter. I planen finns potter för IT-infrastruktur, lokalinvesteringar i kök, räddningstjänst och en generell investeringspott för inventarier. Utöver detta innehåller budgeten och planen särskilda satsningar med specifika budgetbeslut. I gällande budget har medel upptagits för; redundans inom IT, officelicenser, släckbil, ny ridanläggning på Rävhagen samt för det pågående bygget av ett nytt badhus. Belopp per område framgår av nedanstående tabell.

	Budget 2025	Budget 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029
Investeringar RSF					
Investeringspott,	6 000	6 000	6 000	6 000	6 000
Lokalinvesteringar, kök	10 000	10 000	15 000	15 000	15 000
IT-investeringar pott	22 000	22 000	22 000	22 000	22 000
IT-investeringar ökad redundans	15 000	10 000			10 000
Officelicenser	4 000				4 000
Ridanläggning Rävhagen		10 000	57 500		
Delsumma	57 000	58 000	100 500	43 000	57 000

Strategiska investeringar RSF

Badhus	81 500	126 000	77 000		
Inventarier Badhus			6 000		
Delsumma	81 500	126 000	83 000	0	0

Räddningstjänst

Investeringspott	6 750	8 000	8 000	8 000	8 000
Inköp släckbil			7 000	7 000	
Delsumma	6 750	8 000	15 000	15 000	8 000

SUMMA REGIONSTYRELSEN	145 250	192 000	198 500	58 000	65 000
------------------------------	----------------	----------------	----------------	---------------	---------------

3. Investeringsbehov under kommande 10-årsperiod

Allmänt

Förvaltningen bedömer att kommande större investeringsbehov i huvudsak finns inom fyra områden; IT-infrastruktur, lokalinvesteringar i kök, investeringar inom räddningstjänst och investeringar i anläggningar för kultur- och fritid. Behovet av lokaler och anläggningar utgår från fastställd lokalbehovsplan och uppgifter från den långsiktiga finansieringsanalysen.

Den demografiska utvecklingen, med bland annat fler ungdomar och äldre och färre barn, innebär inte någon nämnvärd påverkan på nämndens investeringsbehov förutom vad gäller måltidsverksamheten. Där påverkar även val av driftsformer för exempelvis äldreomsorg och inriktningsbeslut om annat produktionssätt.

Den omfattande digitala utvecklingen och vägval och ambitionsnivåer i exempelvis det framtida fritid- och kulturutbudet, är andra faktorer att ta hänsyn till.

IT-infrastruktur

Förvaltningen är ansvarig för stora delar av regionens IT-infrastruktur. Generellt sett står IT branschen mitt i en stor omställning, gällande såväl teknik som affärsprinciper. Den **tekniska utvecklingen är omfattande** och går fortsatt mycket fort. Detta i kombination med förvaltningarnas behov av digitalisering för sin verksamhetsutveckling, ställer ökade krav på investeringar i infrastruktur och systemlösningar. Specifikt gäller detta kommunikationsinfrastrukturen där det finns behov av omfattande förnyelse. I generella termer kan man säga att Region Gotlands IT-verksamhet framåt allt mer kommer att likna en intern molnleverantör.

Mot bakgrund av det skärpta IT-säkerhetsläget behöver Region Gotland investera, för att så långt som möjligt, säkerställa fortsatt och säker drift av IT infrastrukturen. Utgiften uppskattades i tidigare budgetarbete till 35 mnkr vilket ligger i fastställd plan. Detta medför att driframen succesivt (2026-2027) behöver förstärkas med sammantaget cirka 8 mnkr för att klara kapitalkostnaderna. Denna investering kräver även reinvesteringar med motsvarande belopp åren 2029-2031.

Under perioden kan det uppstå behov av att byta något eller några av de stora regiongemensamma systemen så som ekonomisystem, HR-system mm. Särskilda medel behöver då avsättas för detta. När det gäller affärsprinciper ses en tydlig och snabb förflyttning hos i princip alla leverantörer, från investering i hårdvara och licenser till rena tjänsteköp, datorkraft per förbrukad minut, och programvara som tjänst i molnet. Detta innebär i sin tur att behovet av finansiering kan flyttas från investering till drift.

Lokalinvesteringar i kök

Produktionskapaciteten är i många kök maximerad vilket skapar utmaningar att hantera volymförändringar. Under perioden står verksamheten inför ökade volymer till framför allt äldreomsorgen. Detta både till följd av förändrade driftsformer, med återgång till kommunal regi, men också för att hantera den stora demografiska utmaningen med allt fler äldre. Enligt den långsiktiga finansieringsanalysen kommer den demografiska förändringen leda till ett ökat behov av cirka 270 platser i särskilt boende inom perioden. Detta leder till en volymökning med cirka 700 portioner per dag.

Vad gäller skolmåltider påverkar inte demografin totalen nämnvärt. Inledningsvis påverkas serveringen till Wisby gymnasiet då elevantalet förväntas öka tillfälligt under de närmaste åren. På sikt kommer de totala volymerna minska enligt planeringsförutsättningarna.

Den utspridda grundskolororganisationen gör att den demografiska utvecklingen inte får lika stor påverkan däremot kommer kanske produktionskapaciteten inte kunna nyttjas fullt ut i alla kök när elevtalen sjunker. Skulle däremot en skola med ett tillagningskök bli aktuell för nedläggning påverkas det den totala kapaciteten.

I november 2024 fattades beslut i regionfullmäktige om att inriktning för måltidsproduktionen är en nybyggnation av ett tillagningskök med förutsättningar för produktion av varm och kyld mat (RF § 169). Flexibiliteten kommer att öka med ett centralkök som kan hantera både varm och kyld mat då det är möjligt att anpassa produktionslösning vid ändrade behov. Nybyggnation av ett centralkök är tidsödande och beräknas kunna stå klart om 7-10 år beroende på hur fort byggbar mark finns tillgänglig. Behovet av investeringsmedel för byggnation är knutet till de 2-3 sista åren i perioden och beräknas till storleksordningen 150 mnkr.

Flertalet av måltidsorganisationens 37 kök är i behov av lokalanpassningar, renovering och underhåll. I kök med äldre standard finns möjlighet till åtgärder för att förbättra arbetsmiljö och effektivitet. Uppdatering av utrustning och materialval på arbetsytor medför att det blir enklare att upprätthålla de krav som ställs vid hantering av livsmedel. Här finns ett långsiktigt behov då tekniken ständigt utvecklas. Det långsiktiga inriktningsbeslutet kring centralkök möjliggör att brister i övriga kök kan hanteras med tillfälliga lösningar i avvaktan på centralkökets färdigställande. Detta kan hanteras inom befintlig eller till och med en något lägre investeringspott.

Investeringar - räddningstjänst

Räddningstjänsten har tio stationer fördelade över ön som alla används dygnet runt året om. Inom stationerna finns arbetsplatser, utbildningslokaler, omklädningsrum och garage.

För närvarande har det identifierats att stationerna i Dalhem och Klintehamn har problem som påverkar utryckningstiderna och personalens arbetsmiljö. En verksamhetsanalys har genomförts för att klargöra dessa brister och de framtida behoven. Nästa steg är att genomföra förstudier med lösnings- och kostnadsförslag för nybyggnation eller renovering. Behoven för dessa stationer börjar bli akuta.

Förvaltningen har för avsikt att genomföra verksamhetsanalyser av samtliga stationer för att skapa en långsiktig strategi.

Räddningstjänsten har en investeringspott om 8 mnkr per år. Inom ramen hanteras de flesta reinvesteringar. Ramen rymmer dock inte alla typer av fordonsinvesteringar. Under perioden finns behov av att bland annat ersätta större räddningsfordon.

Investeringar - kultur och fritid

Kultur- och fritidsavdelningen ansvarar för en mängd olika typer av lokaler/anläggningar men också fordon, maskiner med mera. Allt från stora byggnader för idrottsutövning, biblioteksverksamhet till grönytor, konstgräsplaner, utegym och motionsspår. Omvärldsfaktorer kan med kort framförhållning styra vart efterfrågan och behoven finns, verksamheten måste därför vara lyhörd och föränderlig över tid.

Vissa investeringar i kultur- och fritidsanläggningar kan klassificeras som strategiska investeringar. Dessa investeringar beräknas skapa större samhällsnytta än vad regionen har

idag och bidra till att regionens vision och mål för samhällsutveckling uppnås. Andra är rena reinvesteringar eller en kombination av dessa.

När det finns behov av underhåll i kultur och fritids anläggningar så hanteras dessa inte av teknikförvaltningen (gränsdragningslista) utan av regionstyrelseförvaltningen. Behoven av underhåll har ökat under de senaste åren. I och med detta behöver förvaltningen en särskild pott för periodiskt underhåll. Den befintliga potten, som uppgår till 6 mnkr, bör tillföras 2 mnkr för att sedan delas i två delar. En för inventarier, 5 mnkr, och en för periodiskt underhåll inom kultur och fritid, 3 mnkr.

Särskilda investeringsåtgärder är aktuella att genomföra eller som står inför bedömning under kommande 10-årsperioden:

- *Badhus* – Beslut har fattats om att bygga ett nytt badhus i Visby. Bygget är påbörjat och beräknas vara klart sista halvåret 2027. I och med detta har Gotland tillgång till tre olika anläggningar för badverksamhet med geografisk spridning. Den totala utgiften beräknas till ca 360 mnkr
- *Ridanläggning* – I budgetberedningen inför 2025 hanterades en förstudie gällande byggande av en regionägd utomhusanläggning för ridsporten. Medel finns nu avsatta i investeringsplanen och förvaltningen arbetar fortsatt med del 2 i uppdraget att se över ridhusbehov och fortsatt utveckling på Rävåsen.
- *Isytor* – Det finns ett behov av nya och fler isytor i Visby. Efter en förstudie där olika finansierings- och driftsalternativ beskrevs fick regionstyrelseförvaltningen i uppdrag att genomföra en fortsatt utredning av alternativet där Region Gotland lånar ut investeringsmedel för byggnation av ishall med dubbla isytor.
- *Gymnastikhall* – Projektet där Visbygymnasterna tillsammans med en privat exploatör planerade för en gymnastikhall avslutades sommaren 2024 till följd av att exploatören ej fick marktilldelning. Behov av en gymnastikhall kvarstår och kan inte Visbygymnasterna själv finna en lokal att hyra in sig i bedömer förvaltningen att en förstudie behöver genomföras för att undersöka möjligheten till ett bygge i Region Gotlands regi.
- *Konstgräsplaner* – Utöver de befintliga konstgräsytorna, har förvaltningen påbörjat inventering av ytterligare eventuella behov längre fram i 10-årsperioden. Inventeringen omfattar såväl inomhus som utomhusanläggningar. Dialog om detta sker med Gotlands fotbollsförbund. Till bilden hör att konstgräsmattan i Slite respektive Hemse behöva bytas under perioden. Slites anläggning tillhör ej regionen men kan påverka prioriteringen av investeringsbidrag. Hemses konstgräs ägs av regionen, kultur- och fritidsavdelningen hyr från tekniska förvaltningen. Framgent är det viktigt att det periodiska underhållet för anläggningen prioriteras.
- *Aktivitetspark i Visby* – Regiondirektören har uppdraget att se på placering, investering och drift av en aktivitetspark i Visby. Det syftar bland annat till att uppfylla behovet hos de som åker skateboard men ska även fyllas med andra aktiviteter för ett brett antal målgrupper. Tänkbara placeringar är t.ex. Gutavallens grusplan, A7-området, Gråbo och Bingeby. Förvaltningen avvaktar beslut om placering av idrottshall i Visby innan uppdraget kan återrapporteras.

- *Anläggningar för friidrott* – Ett behov gällande inomhusträning för friidrotten har varit aktuellt en längre tid. Utöver detta skulle en eventuell idrottshall på Gutavallen påverka friidrottens möjligheter till träning och tävling negativt. I så fall uppstår behov av att hitta andra lösningar för delar av friidrotten. Detta kan innebära framtida investeringsutgifter.
- *Scenkonsthus/Ungkulturhus* – Gotland saknar ändamålsenligt anpassade lokaler för kulturen, scenkonsten (dans, teater, musik). Samtidigt behöver unga behov av ändamålsenligt anpassad lokal för kulturutövande och kulturupplevelse mötas på ett bättre sätt än idag. Ett alternativ är att utveckla nuvarande Solbergabad. Regiondirektören har fått i uppdrag att utreda möjligheten att nyttja nuvarande bad till ett hus där unga och professionella kan mötas. Fördjupningsstudie pågår.
- *Biblioteksverksamhet* – Arbetet med att öka tillgängligheten till regionens bibliotek fortgår genom projektet meröppna bibliotek och finansieras för närvarande ur förvaltningens investeringspott. När det blir dags för Almedalsbiblioteket lär potten inte räcka till. Då krävs ett särskilt anslag. Under perioden behöver dessutom modernisering och upprustning av Almedalsbiblioteket ske. Regionens bokbilar, som inköptes 2023, kommer mot slutet av perioden vara 10 år gamla och utbyte kan då bli aktuellt. Under perioden behöver även frågan om nya garageplatser för bokbilarna lösas.

Ovan beskriva nytillkomna objekt är svåra att beräkna investeringsutgiften för då de är i ett tidigt planeringsskede. Förstudier behöver genomföras. Men en grov uppskattning är att de flesta objekten ligger mellan 50-150 mnkr. Bedömningen vad gäller aktivitetspark och insatser för biblioteken i spannet under detta.

Nedan följer slutligen ett antal övriga frågor att beakta, i samband med andra investeringar med koppling till kultur- och fritidsområdet:

- Barn- och utbildningsnämnden har ett behov av nya **hallar till skolidrotten**. Här finns stora möjligheter till samverkan som löser även fritidssidans behov. För att på bästa och mest effektiva sätt utnyttja en ny idrottsanläggning är det ytterst viktigt att det blir en anläggning med fullstora mått, det vill säga en golvyta på minst 40x20 meter.
- Från förvaltningens sida framförs vikten av att beakta behovet av exempelvis **spontanidrottsytor i samband med att nya stadsdelar växer fram** och att detta är med i investeringsunderlaget. Likväl behöver befintliga ytor ses över och utvecklas. Dialoger med barn, ungdomar och andra berörda är av vikt. Samverkan behöver ske bl.a. med teknikförvaltningen, samhällsbyggnadsförvaltningen och utbildnings- och arbetslivsförvaltningen kring detta.
- Det finns frågetecken kring **andra anläggningar** som i dagsläget är föreningsdrivna. Vissa kan komma att kräva investeringar. Aktuella områden är; motorsport, tyngdlyftning, kampsport och skateboard. I bidragsöversynen inom fritidsområdet ses även på hanteringen av stöd till föreningar som driver egna anläggningar
- **Konstmuseet** ägs och drivs av Gotlands Museum vilka har konstaterat behov av att investera ytterligare i museet. Frågan utreds hos Gotlands Museum som tittar på olika alternativ till finansieringslösningar.

Driftkonsekvenser

Förvaltningen ser ingen möjlighet att inom ram täcka driftkonsekvenser av satsningen på ökad IT-säkerhet/redundans. Driframen behöver succesivt förstärkas med sammantaget cirka 8 mnkr för att klara kapitalkostnaderna.

Förvaltningen kommer också fortsatt vara i behov av kompensation för ökade hyreskostnader för kommande lokalinvesteringar inom såväl måltid, kultur- och fritid som räddningstjänst.

Bilaga

I bifogad bilaga redovisas en sammanställning långsiktiga investeringsbehov 2026-2035.